

Egy pár cipő

Tegnapelőtt hirtelen olvadni kezdett a hó. A hegyről sáros lé csörgedezett vidáman lefelé, s amikor kinéztem: cipőimre gondoltam, melyekre különös gonddal vigyázok az utóbbi időben. Van olyan, amelyet fel se merek – csak sátoros ünnepen – húzni, de ebben az időben mindegyikért kár.

Szemlét tartottam hát cipőim felett, melyek egy homályos szekrény fenekén rendben állnak, és várják, hogy megsétáltassam őket.

Cipőim egyébként se élettelen tárgyak, mert mindenkinek neve van. (Sajnos, a névsor nem valami hosszú, és állandóan remegek, egyik-másik öreg barátom mikor dől ki az élők sorából.) Rendszeren a készítőjük nevét viselik, valami kedveskedő jelzővel. Például: „Az öreg Lóránt”, „A Saller kis sárga”, „Saller Vadász”, „Ajakai lyukas”, „Capit nyelves”.

Nézegetem cipőimet, és eszembe jut az öreg Durabel.

– Hol van az öreg Durábel?

– Azt nem lehet felvenni – mondja cipőim karbantartója.

– Miért?

– Nincs annak már formája se...

– Hol az a cipő?

Előhozzák az öreg, és nézegetem. Bizony, nem mai legény! Van vagy tizenöt éves, de ehhez képest „jól tartja magát”. Bőre kicsit megkeményedett, repedezett is, de ezek csak az öregség ráncai. A vizet azért nem ereszt be.

– Megyünk sétálni, öregúr! Csak benned van bizodalmam. A fiatalsággal ebben a locspocsbán el se merek kezdeni...

Úgy látom, mintha a dicséretre kihúzná magát. Mintha azt mondaná: „Ja, ezek a mai fiatalok!...”

Nézem az öreg cipőket, és az utakra gondolok, melyeket együtt megjártunk. Nagy tél volt, amikor csináltattam. Házi suszterom meglátogatott, és incselkedve mutatott egy tábla durabel bőrt.

– Ebből tessék csináltatni egy pár erős félcipőt. Elnyűhetetlen!

– Nem kell, Szamorkovics úr. Elég cipőm van.

– De nekem nincs elég munkám! Aztán hat gyerek!

– Vegyen mértéket, Szamorkovics úr.

Nem bántam meg. A cipő olyan lett, „mint a vas”. A hó lepergett zsíros ábrázatjáról, lábam mintha kesztyűben lett volna.

És most egymásra nézünk.

– Emlékszel?

– Először vadászatban voltunk. Három róka egy délelőtt. Akkor már szerettelek... – vallom be.

– Tudom – bólint az öreg cipő –, megéreztem. Mi

volt nekem a hó meg a hideg! Egyszer táncoltál is bennem. Reggelig!

– Akkor a kislányom született...

– Egyszer meg rogyadozva, lassan lépegettel bennem, és meg-megálltál sóhajtozva.

– Akkor halt meg az apám.

– Köveken is jártunk. Azt nem szerettem. Napokon át fel-le, fel-le. Martak a kövek, de hát nem szólhattam.

– Az a Havason volt. Szép bakokat vittünk haza. Piros voltál a számocától, annyi volt...

– Aztán egyszer megint nagyon táncoltál. Alig bírtam ki. Egyedül táncoltál, cigány mellett.

– Akkor született a fiam...

– Gondoltam, hogy valami nagyobb esemény volt, mert bennem nem szoktak táncolni. És egyszer megint csak lassan járkáltál bennem. Elgondolkodva, és botoddal a bokrokat csapkodtad. És beszéltél magadban.

– Igen – emlékszem –, akkor tört ki a háború.

– Akkor hosszú ideig nem vettél elő...

– Katona voltam. Mondom, hogy háború lett az emberek között...

– És mostanában is alig kellek. Jó, hogy még eszedbe jutottam.

– Rossz idő van odakünt, öreg cipő, őszintén szólva csak ezért kellesz, meg babonából is.

– Babonából?

– Igen. Te még a boldog béke gyermeke vagy. A sokgyerekű, előzékeny suszter gyermeke. Az a hi-tem, hogy békébe csak békebeli holmikkal ér el az ember. Most elindulunk. Ronda idő van kint, nem is tagadom. Folyik a hólé, maszatos sárban taposok veled. Kőd van, síkos utak, meredek lejtők, de te bírod – mert erős vagy, és élő életem része leszel lassan, s amíg leérünk a hegyről, át szennyen, sáron, meredeken és síkos lejtőkön. Aztán egyszer csak kisüt a nap, s a völgyben ott vár Szamorkovics mester, és azt mondja:

– Megjöttek az új bőrok, tessék már egy pár cipőt csináltatni. Olyan lesz, „mint a vas”.

– De nincs cipőjegyem, Szamorkovics úr.

Erre a jeles lábbelikészítő a hasát fogja, úgy nevet. És nevetünk mi is.

Odakünt süt a nap, széles, ragyogó nevetéssel.

Az egész világ nevet, mert akkor már BÉKE LESZ, öreg Durabel!

(1944)

*

Megjelent az Esti Újságban, 1944. március 10-én. Tartalmazza a Tarka rét (1973) és az Útra kelünk (2008) c. kötetek.